

TAULA

de lletres valencianes

Dibuix

Josep Mateu

SUMARI: 3.ª Taula de Poesia.—Infants als microscopi, CARLES SALVADOR.—El valencià i Garcia Sanchiz, A. PIZCUETA.—Algunes dades per a l'estudi de la prehistòria de Valldigna, FRANCESC VALIENTE.—Qui són els de la 3.ª Taula de Poesia.—¿Que opina vosté sobre TAULA?—De la bellesa interior, ANGELÍ CASTANYER.—Gavina blanca, V. RAMIREZ BORDES.—La rosa del amor, MIQUEL DURAN.—Julia Ribera i el «Llibre del Repartiment», EL VELLUTER.—Notes.—Bibliografia.

Número 20

PREU: 25 cèntims

TAULA

DE LLETRES VALENCIANES
REVISTA LITERARIA MENSUAL

DIRECCIÓ:
Guillem de Castro, 35

ADMINISTRACIÓ:
Círil Amorós, 39

VALENCIA

Director: A. PIZCUETA

Administrador: GODOFRED HERNANDEZ

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ ANUAL

Ordinària (Un exemplar
cada mes.. . . . . 3 PTES.
Protectora (Dos exem-
plars. . . . . 5 “

Esta classe és feta per tal de que puguem enviar un número de propaganda a un Círcul, Biblioteca o amic. Pensen que a València casi tot està per fer i és obra de molts la que ens havem proposat.

AVISOS IMPORTANTS

Cada autor respon en absolut del treball que signa.

Els originals no es tornen.

3.ª Taula de Poesia

TAULA DE LLETRES VALENCIANES, es troba hui amb l'humor de festa. Aquest número coincidirà amb la vespra de l'apertura de la 3.ª TAULA DE POESIA. Primer acte veritablement important en l'actuació dels 8 poetes que al voltant d'una taula cordial, volcaren sobre ella els bons desitjos de les seues coincidències en art i valencianí, fon la 1.ª TAULA, intent adelerat i a l'ensems inquietant i un xic atrevit diriem, quan voleiaven sobre les conversacions intrascendents i habituals, insistents comentaris sobre l'anacronisme de la poesia en aquest segle que a tans els fa goig titllar de «materialista» i altres coses més lletges.

Pero fon la TAULA. I fon l'èxit.
Exit espiritual, èxit intel·lectual i èxit material...

Son molts anys els que, en una forma o altra, venim enlairant nostres caríssims ideals, cada vegada més fonament sentits i—lo que dona goig—cada vegada més segurs de la seua eficàcia i la seua importància universal.

I—haurem de dir-ho, perquè no hi ha raó que ens prive de la satisfacció desinteressada que açò representa—tenim, per a la decisió de nostra persistència, l'esperó d'un èxit lent i segur, que son dos virtuts per als ideals d'aquesta mena.

Ja les gents compren llibres en valencià. Les gents que mai compren prou llibres, en cap llengua. Ja, després d'una sorpresa còmica declaren que li troben a nostra literatura joies que no esperaven i gràcies que no habíen arribat a capir.

I parlem de les gents perquè, conquerida ja l'atenció de la minoria intel·lectual, es necessari escampar el foc de nostra crida de forma ampla per a que prenga espurnes en tots els cervells.

Per això aquestes exposicions anyals de versos. Per això aquest sistema d'eixir cap a les gents, d'aguaitar al carrer, de cridar, conseqüents amb nostres temps, amb veu de propaganda, amb gest de publicitat.

Perquè, abanda els estils i les orientacions de cada ú de nosaltres, creem complir lo que ens pertoca, deslligant nos de tòpics i anacronismes, anant al dia i sentint-nos de hui, en allò que creem és l'essència i la forma més dignes i autèntiques de l'època maravillosament interessant en que tenim la sort de viure.

Nostre desig—i en conseguir-ho posem la passió de nostra joventut—, és sentir-nos en esperit i acció, intel·ligents, cordial, alegres i liberalíssims.

Cada ú fassa la llabor seua. (Açò és lo primer). Cada ú aporte, a la comú empresa allò que no ferixca, no entrebranque i no desentone.

Grup exclusiu, la TAULA? Què voldrà dir això?

Els huit poetes que, impersonalment, feriren el diapasó del chor poètic, ja en la primera manifestació tingueren el gust de convidar a dos més, extra-grup. En la 2.ª TAULA alguns dels fundadors no assistiren i, per altra banda, acudiren tres nous. I per a aquesta 3.ª s'ha cregut oportuna l'aportació al conjunt de les carpetes—en major número que en anys passats—d'una mostra de cada firma jove que vullga honorar la TAULA amb la seua presència. Clar que als que ingresen incidentalment en el chor, els interessa especialment, que ningú desafine.

Deixeu-nos fer un chor de gojosa Aleluia! en aquest maig, en el qual a tó de Natura, donarem, d'una, nostres fruits caríssims: Un número de la TAULA DE LLETRES VALENCIANES, un nou títol de la col·lecció L'ESTEL i una ampla, lírica i expansiva 3.ª TAULA DE POESIA.

I comenteu, comenteu i critiqueu la franca labor nostra.

Prengau l'eficient posició, que és deure i justícia, de no deixar-nos ensopir ni esclancar en la lab or
Que, si per seguir creent-la encertada, no la renovellarem, vostre crit de censura ens serfa-més benèfic que cap elogi.

TAULA

DE LLETRES VALENCIANES

VOLUM II

MAIG 1929

NÚMERO 20

Infants al microscopi

En una enquesta «Els estrells pareixen..» oberta a una escola valenciana els infants responien així: «Pareixen bombetes de llum elèctrica penjades al cel». «Pareixen ciris, com els de l'esglèsia, encesos». «Els estrells lluïxen com la «plata». «Al cel els estrells pareixen paperets blancs». «Els estrells, en una nit serena, pareixen una multitud de «mariposes» blanques».

El mestre restava satisfet de l'exercici. Abans d'ell i després reuní anotacions d'uns infants posats al microscopi. Heus ací una tanda.

1.—Cada dia quan vaig a obrir l'escola m'espera a la porta un infant. Quan pose la clau al pany l'infant tanca els ulls. Li he preguntat i m'ha respost:

—Es que els meus ulls no resistirien eixa palla de ferro que vós fiquen a l'ull de la porta.

2.—El mateix infant, davant una làmina sobrada de carmí tanca els ulls. Li he preguntat i m'ha respost:

—Eixe roig fa mal com una palla als ulls.

3.—El mateix infant s'abstrau sovint i en mirar a través de les parets esguarda la seua vida interior. Li he demanat diverses vegades els seus pensaments i heus ací algunes frases escollides:

1.—Si les formigues saberen les engrunes de pa que tinc a la butxaca farien niu als meus pantalons.

2.—El rellotge de ma casa abans de cantar les hores neteja el seu gargamell com ho fa el capellà que canta la missa a l'esglèsia.

3.—Les oronetes no mengen mosquits, mes mengen bocins de llum.

4.—La campaneta del combregar ofega els malalts.

5.—En casa hem tingut tres gats i els tres han desaparegut. Jo crec que se'ls mengen les rates. L'última cellarda que caigué en la ratera tenia el bigot del nostre gat ros.

6.—El camió de l'Emili baladreja tant per la carretera que els amics hem acordat tirar-li rocs de lluny i d'amagat.

3.—El mateix infant frueix en deixar caure tinta a terra. Cada gota, en explotar, inventa una estrella. L'infant sap crear sobre un cel gris de pols unes constel·lacions xinesques. I somriu feliç.

4.—El mateix infant, als marges blancs del seu llibre de lectura, ha dibuixat 46 ocells i una jove amb faldilla curta. Jo li he preguntat si aquell llibre era transformat en una gàbia. Ell m'ha respost:

—Senyor mestre; he fet el meu Paradis.

5.—El mateix infant va excusar la seua inassistència a una sessió escolar amb aquestes paraules:

—Aquest matí no he vingut a escola perquè paria la meua cabra.

Jo vaig dir-li que no mai deuria perdre la classe. I respongué encara:

—Si; però a escola mai no es veuen aquestes coses.

6.—El mateix infant ha portat a escola una sargantana dins un pot de llauna.

M'ha demanat la lupa i m'ha invitat a observar la pell de l'animaló. I ha exclamat bo i mirant-se-la:

—¡Què bé està aqueixa pell! Sembla feta per els homes, no?

CONSTATACIÓ

L'interés que els sons desperten en el meu infant.

L'interés que els animalets desperten en el meu infant.

L'interés que en actuar té el meu infant.

El microscopi—¿superrealista?—que posseeix el meu infant...

CARLES SALVADOR

El valencià i Garcia Sanchiz

L'anècdota és coneguda. Garcia Sanchiz havia acceptat l'encàrrec d'actuar com a Mantenedor en els propers Jocs Florals de «Lo Rat-Penat», però aquesta designació s'ha hagut de modificar perquè el senyor Garcia Sanchiz ha manifestat, irrevocablement, el seu propòsit de no parlar en valencià.

El caràcter terminant de la negativa, induïx de seguida a pensar en les seues causes. El senyor Garcia Sanchiz, amb tot i la seua total absència de València, coneixia sense dubte la marcada significació de la festa i àdhuc la ininterrompuda continuïtat en els mitjans d'expressió del Mantenedor. Per tant a l'acceptar la participació en els Jocs, es comprometia implícitament a actuar dins de la tradició, fent aixís un homenatge a la nostra llengua. Per quins motius s'ha repensat l'àgil conversador, fins a pendre aquella determinació irrevocable? Es que no ha volgut submergir-se en l'esforç de captar les expressions més adequades a la seua fantasia rublerta d'imatges, de color i de plasticitat? Es què motius espirituals d'altre orde el porten a situar-se en un punt ja no equidistant, sinò contrari al d'aquesta manifestació valenciana?

Desconeguem els motius del senyor Garcia Sanchiz. Potser, massa tard, se n'ha adonat de la seua pifia al comprometre's a construir un discurs amb altres elements dels que diàriament utilitza. Per al seu art—si és que en posseïx i nosaltres no som d'aquells que el neguen—, la paraula és essencial, d'una importància superior al pensament. I Garcia Sanchiz, per comoditat, per por a un fracàs, no ha volgut fer l'experiment de parlar en la nostra llengua, la qual haguera pogut donar per altra banda un sabor distint al tema de la seua conversa. En aquest cas, naturalment, cal considerar al senyor Garcia Sanchiz com a un escriptor desarrelat de la nostra terra, incapaç per a reincorporar-se, ni tan sols parcialment, al moviment literari valencià. Potser també que el senyor Garcia Sanchiz haja sentit els seus escrúpuls de consciència. Home a la fi i encara que situat en aquesta posició d'artista tan clàssica de mols intel·lectuals madrilenys—ni carn ni peix—és molt possible que tinga algunes conviccions d'aquelles que hom diu inquebrantables. Si fóra aixís hauria fet molt ben fet en no contrariar-les i en aprofitar l'ocasió de donar-les a conèixer per a que les coses quedaren clares.

El senyor Garcia Sanchiz no farà lluir la seua verbola lírica, vestida valencianament, sobre els lemes dels Jocs Florals. I hem de dir que en aquesta constatació no disimulem cap sentiment d'alegria. No hem experimentat prevenció alguna contra el senyor Garcia Sanchiz, i quan aquest recentment planyia la indiferència dels valencians i l'escassa consideració que aquests li demostraren, creiem que des de cert punt de vista tenia part de raó. L'interés per la literatura i per els homens de lletres no és una qualitat destacada del nostre poble, en l'atenció del qual hi ha més lloc per altres activitats i per altres gents.

Però aquesta qüestió té altres aspectes, molt oportuns. Es condemnable l'apatia i

el desconeixement del públic envers els mèrits de l'escriptor. Ara bé, l'escriptor també té deures, en relació amb el públic. El senyor Garcia Sanchiz invoca la seua condició de valencià, quan per aquest fet pot assolir algun benefici, però viu despreocupat constantment, d'esquena als problemes de la seua terra, a les inquietuts dels valencians, i sense posar en la seua obra aquell sagell inconfusible que ens faria considerar-lo nostrat a pesar de tot. I damunt d'això, quan se li oferix, com ara, una oportunitat per a parlar de l'esperit valencià amb la llengua comuna, la refusa perquè aquest acte representa un treball erissat de dificultats i sense recompensa econòmica o perquè no vol abdicar d'un convenciment que necessàriament ens ha de ferir als que hem fet professió de fe, i, als que de totes maneres, per sensibilitat, veuen la intenció ofensiva.

El truco del senyor Garcia Sanchiz, com el de tants altres valencians, consistix en donar un ¡Visca el Micalet! o un ¡Visca València! al terminar una carta o un discurs. I amb això donen per cancelades les seues obligacions morals i fora de discussió el seu valencianisme. Molt bé.

A. PIZCUETA.

Algunes dades per a l'estudi de la prehistòria de Valldigna

II

La Peña del Mig-dia i la Muntanyeta de Rafel

SENTAT ja el caràcter funerari de la cova de «Les Foyetes» era natural pensar en l'emplaçament d'un poblat proper que la utilitzara per a les inhumacions, i per a averiguar lo que havera de cert, persistirem en les exploracions, esta volta amb la grata companyia de nostre cult amic D. Nicolau Primitiu, qui nos indica la conveniència de pujar a lo alt de la Peña del Mig-dia que s'aixeca al front de la citada cova.

En la vessant E del barranc de Les Foyetes i a una altura aproximada de cent cinquanta metres sobre la mar, s'aixeca esta penya com un caramull quadrilàter que, voltat per tres costats d'elevat cingle, se continua insensiblement per el S en la muntanya de «La Mola», únic accés per a on comencem la exploració.

Es un lloc de condicions apropiades per a l'emplaçament d'un poblat, que ja la fina perspicàcia de nostre company havia endevinat al primer colp de vista.

Efectivament, després d'un minucios reconeixement, poguerem trobar al cim alguns restos de ceràmica de constitució pareguda al *cuenco* descrit en l'anterior treball, dos fragments de arenisca pertanyents a molins de mà i un tros de pedernal sense acusar forma determinada.

Es probable que siga açò l'emplaçament del poblat que se serví de la cova, per quan a l'entorn no se troben rastres d'atra estació. De tots els modes, encara que d'un interès secundari, fem notar esta troballa per a que l'abundància de dades pugua facilitar noves exploracions més profitoses.

Muntanyeta de Rafel

En la serreta així denominada que está situada al NO de la vall, formant una estribació de la muntanya de «Les Creus», existixen restos d'un poblat antic, al paréixer d'alguna importància en quant al número de llurs pobladors.

Té esta muntanyeta una forma allargada i al cim una planura estreta vers al centre i ampla en les extremitats. Comencem a explorar-la per el E, a on s'encontra l'espai

més ample, i abans d'aplegar a lo alt trobem alguns fragments de ceràmica carbonífera i dos restos de molí de mà. U dels que ens acompanyava nos digué que fea poc temps se trobaren varios perolets que contenien uua pols obscura, pero tan fràgils que no pogueren guardar ningun eixemplar sancer.

Suponent que pogueren ser urnes cineràries, començarem a cavar en el lloc indicat, i encara que no nos fon possible extraure eixemplars complets, replegarem alguns trossos que per la part interna tenien adherit un fang de color gris obscur. En alguns testos se distingua la implantació rústica de les anses i en altres la vora de la boca del veixell.

Per la forma i dimensions d'alguns trossos de test, corresponents a la base i boca, suposem que les dimensions d'estes urnes no passarien de 25 × 15 centímetres, i que foren molts els eixemplars soterrats ho demostra la gran abundància de testos trobats.

A poca distància, en lloc més elevat, corresponent a la part E se troben uns margens de pedra de gran tamany, que en número de dos circumscriuen cadascú un espai de 15 metres de diàmetre aproximadament. Es indubtable que estos margens no foren construïts amb objecte de contindre la terra, com altres que s'en veuen arreu per els bancals destinats al cultiu de garroferals. Estan sobre un banc de pedra de gran espessor i en lo més alt de la muntanyeta a on és impossible criar un arbre. Probablement son restos de la primitiva fortificació.

Seguint vers al O se troben alguns restos de molí de mà com els de la Penya del Mig-dia, en els que s'adivina sa primitiva forma i dimensions que no passarien de 50 centímetres de llargària per 25 de amplària i 15 d'espessor: utensilis importats, pues per tot el terme no se troben roques d'esta naturalesa.

En la part O nos sorprén la presència d'un montícul de terra i pedres menudes que tindrà uns cinc metres de diàmetre per tres d'alçada. A l'entorn i per el S nos indica el guía la conveniència de remoure la terra, pues en altre temps s'encontraren quatre o cinc perolets com els descrits anteriorment a cosa de dos pams de fondària. Sols poguerem trobar fragments sense importància.

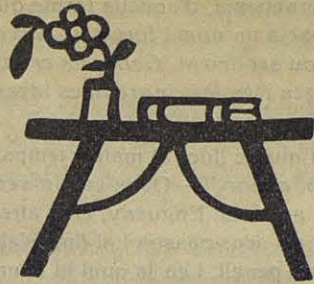
El vertiç d'este túmul estava remogut i excavat cosa de mig metre, i no pareix que existisca baix cambra funerària, per quan se tropesa amb plena roca.

Es este monícul molt paregut a la *mámoa* o *medorra*, de la que existixen gran número d'eixemplars en les mesetes de Galícia, i que tenen la significació de monuments funeraris de manco importància artística que els dolmens. Segons el P. Corballo son una degeneració arquitectònica d'estos, que poc a poc, passant per diverses fases cada volta més decadents, han degenerat en el simple monícul per a soterraments populars.

A esta índole pareix pertànyer el túmul de la muntanyeta de Rafel, i si tentm en compte que a esta classe de monuments funeraris s'els asigna com de època eneolítica, per els utensilis trobats—ceràmica (got campaniforme del mont de Vilabella en Coruña) industria metàlica en bronze i or—be podem supondre que a esta época perteneix esta estació, si bé més meticuloses exploracions, sobre tot en lo que respecta al túmul, poden concretar millor sa cronologia.

De tots els modos la antiguetat d'esta estació és indudable. La situació en lo alt d'una serreta que domina tota la vall i la mar; el estar ben defesa per tots els costats; la presència dels margens i el túmul, etc., parlen en favor d'un emplaçament quals moradores no denoten en llurs manifestacions artístiques grans avanços. Un nucli, pot ser, de families dedicades al pastoreig i rudimentàries pràctiques agrícoles, que, si bé s'establí en èpoques eneolítiques, degué persistir fins temps relativament més propers en que les corrents socials els varen atraure cap als nuclis de la vall que donaren orige als actuals pobles.

FRANCESC VALIENTE.

Qui són els de la 3.ª Taula de Poesia

ALMELA I VIVES.—L'autor de «L'ESPILL A TROSSOS» ja és conegut,—amb poc de temps, en aquest aspecte, però quan gratament!—com a poeta seré, fort i humorista. Madur, amb un gust de fruita verda i àcida, de tant en tant, i d'una cultura tan oportuna en la seua obra com evident i fonda. Fonda, fonda, com lo més preuat d'ell. Fondo i tancat, amb el forrellat del seu gest que poques vegades s'obri totalment si be tantes es clavilla amb una somrisa fina i en angle.

BERNAT ARTOLA.—Castellonenc. Un fill del segle xv que comença a aguaitar per la closca de la seua ferma i segura tècnica clàssica. Qui no recorda aquelles rimes l'estil del qual no podrà mai aconseguir el que no haja fet, del gust poètic, substància pròpia?

Però no és parcial, no és unilateral ni té una sola frase. Ja el voreu, ara,—abans el vèreu en aquesta revista—com projecta des d'el seu estatge actual de Barcelona, ademans desinvolts i multiformes, mentre es queda ell, amb el seu ademà propi, sobri i estàtic.

JOSEP M.ª BAYARRI.—Cóm és lo seu, d'aquesta TAULA? No se sap i s'endevina: Dinàmic i latent, amb corbes suaus de tobogan que sorprèn amb un descens violent i amb arestes de roca viva que esmola la randa d'escuma d'un mediterranisme verd-transparent amb destells de topaci solar. Amb Q? Amb C? Amb.....? Es igual. Sempre nou, sempre viu, sempre febrós, adalerat i—oh meravella!—rient, rient....

MIQUEL DURAN.—Heus ací una sorpresa. L'ona amiga del seu pensament ha arribat fins ací. Interferida per antena cordial ha sigut grata notícia. I aquest valencià ja tant barceloní, que té una vida plena de totes les anècdotes que poden satisfer a un home de ploma activa, porta ses noves rimes. Lluny de nosaltres—no tan lluny—no ens ha deixat un moment. La nostra labor ha sigut per a ell d'un fraternal interès. I en les seues paraules, verbals o escrites, mai ha mancat l'espenta i—mai ha mancat, mai—el seu consell. Els seus versos representen, en l'orientació de que parlava Perucho, el punt central entre Mallorca i València—dreta i esquerra.

ENRIC DURAN I TORTAJADA.—Ell diu que és comerciant de teixits. Diu que no pot dir-se literat i afegix que el seu temps és per a negocis i esports casolans. Però..... Mentre, publica en «LAS PROVINCIAS» cròniques frèvols que difícilment tenen parell en nostra terra; està al tant de tot el moviment poètic i, de quan en quan, se li sorprenen renglonets curts de dimensions anàlogues.

Es necessari fer una recerca de ressorts cordials i simpàtics per a que ixca cada paperet d'aquests. Però a la intensa suggestió de la TAULA DE POESIA s'ha rendit són natural temorenc i..... ja voreu, ja voreu.....

ARTUR PERUCHO.—Un dels pocs valors nostres que sap unir, en forma justa i en mesura exactat el fondo sentit racial i la ampla i moderna actitud cosmopolita. Son aguait, a totes terres i a totes activitats, el fan especialment apte per a la conquesta per nostre ideal, de les conciències universals. Allà on va sap ambientar-se tot seguit. Dirieu, als dos dies de la seua estada en qualsevol paratge, que havia naixcu, allí mateix. I—aquesta és la virtut complementària—mai s'enfeblí el seu sentit valencianíssim. A l'hora de poder pensar que ha segut absorvit per l'ambient que l'envolta, trobeu que ha segut ell qui ha guanyat a l'ambient per a nostra causa. Els seus versos són una de les múltiples actituds d'aquest home polític i activíssim. Des de París—a on ha anunciat una conferència sobre poesia valenciana actual—envia a la TAULA la seua aportació lírica.

CARLES SALVADOR.—Està allà en lo alt de Benassal, en Castelló. I des d'allí produix, en cada espurna hertziana de son intel·lecte—fort, viril, coratjós—ones que s'escampen per tot arreu. Des d'allí fa planejar l'avió d'ales líriques de la seua ànima, valenta i flexible. I els seus varis RAIDS DE POETES VALENCIANS han dut, pels aires de la nova acció, les darreres manifestacions nostres.

La seua cançó és moderna, moderníssima, d'aquella forma que no cal dir-se de avantguarda ni cap altra cosa, perquè no estriba en acollir-se a un nom i forçar-se a servirlo, sinó en vibrar al diapasó de la vida nova, de la nova concepció, del nou sentiment. *Gallarets cromàtics*, titola la seua carpeta. I és goig vore com enlaira les més brillants imatges i les més ingràvides idees de tall tan gentil i elegant.

THOUS LLORENS.—S'el veu en quatre llocs al mateix temps. I menut, nervios, viu, ràpid, projecta, organitza, celebra.... I es pregunta ú, al vore'l:—Quan escriu versos? I els escriu. No massa. Però procurant més que per la quantitat per la precisió. Enguany, com atres anys, parlarà amb cinquanta personalitats, rectificarà atres tantes vegades els seus passos i al final s'el vorà, junt a la seua carpeta escrita per ell, feta per ell, decorada per ell, duta per ell, i en la qual hi haurà unes poques composicions, a on glatirà el desig de donar forma a unes inquietuts personalíssimes i d'una actualitat, de vegades periodística. Però s'el vorà poc de temps. Que de seguida fugirà d'allí cap a atre lloc, amb un gest dubitatiu, com si allò, fet per ell, ja no li interessara.

SALVADOR VERDEGUER.—L'obrer sobri, eixut de cos, sense corba en la seua figura ni el seu pensament. Persistent i constant en el seu treball de tots els dies. El taller, el fogar i l'altre treball-distracció, tan valencià: el teatre.

Ja se li nota, ja, al vore'l d'aquella sencillesa tan franca, que per dins li rebullen idees amples, delers aguts i ardents. Recordeu aquells *Apunts de vora mar*, on tan conseguides apareixen les gràcies mediterrànies que València—lamentable!—ignora habitualment?

La carpeta d'enguany té un atre deler: la dona. Tota ella està recremada del foc per la bellesa femenina, perquè la seua suggestió és irresistible, per aquesta sensibilitat finíssima de Salvador Verdeguer.

L'incorporació, des d'els principis, d'aquest poeta a nostre grup, fon un succés del que encara tindrem que alegrar-nos moltes vegades.

COLECTIVAMENT.—Aportaran a una carpeta mostra dels seus versos, les firmes que amb més o menys persistència escriuen fora de l'òrbita de TAULA. Declarem el gust amb que rebem la seua aportació per a la qual de tot cor els invitarem.

Angelí Castanyer, Lluís Guarner, Ramírez Bordes, F. Ribes i Bonaventura Vidal, tenen la sort de ser els més destaca's d'entre els joves poetes. Per a uns—Guarner, Ramírez, Vidal—serà una confirmació de la seua vàlua, la presentació en la TAULA. Per a atres—Castanyer, Ribes—una revelació a les gens de la que tenim la major seguretat i de la que esperem el més just i fatal èxit.

¿Que opina vosté sobre TAULA?

EL títol és el d'una enquesta. I efectivament eixa pregunta ha estat adreçada a alguns senyors que ens han contestat les paraules que anem a reproduir. Però com la falta de temps no ens ha permés requerir l'opinió de totes les persones que poden contestar alguna cosa d'interés, ens limitem a publicar les contestacions rebudes, tot prominent sistematitzar alguna vegada aquesta enquesta, com altres que des d'ara oferim als nostres lectors sobre temes d'art i literatura.

Eduard L. Chavarri

L'il·lustre musicògraf i escriptor ens ha dit:

TAULA és un avenç de joventut, i per això mateix porta en ella la nota de sinceritat indispensable pera ser fecunda.

TAULA és també una afirmació d'ideal, una lliçó per a els que parlen molt d'amor a València, pero li lleven cada vegada més la seua fesomia propia.

TAULA és, per tant, un element «reintegrador de la consciència de la rassa», per què naix de l'esperit de València i a ella se li poden aplicar les màgiques paraules de Menéndez i Pelayo quan parlava de la cançó popular».

Lluís Cebrián Ibor

Poeta també, el seu judici l'hem considerat necessari.

•La Taula de poesia valenciana, dugues vegades parada en l'Ateneu Mercantil de

València, fon abans que res un acert com ho demostraren l'aconseguit ab lo nombre i calitat dels lectors i per les manifestacions de vegades reflexives, fruidores per lo seny analitçador de la crítica.

La determinació del lloc i de la importància que li pertoca dins del total desenroll de la producció literària de nostra València, podria motivar molt justament un llibre on deurien incloure totes les composicions dels formats que vegerem en les dites manifestacions poètiques.

La crítica llaugera frenada en mig de l'apremi de la publicació de la revista i lo periòdic, grans cercadors de novetats i oportunitats, o al caliu d'amistats i malvolences, resulta insuficient en extensió i calitat.

Ademés, tota manifestació literària té son antecedent, com producte de la pensa i sensibilitat humanes, i en aquesta mena d'estudis no cap negar redonament els estats literaris anteriors, sino medirlos, clasificarlos deslliurantse de modes i fins d'aqueixes ansies de superació que poden ésser estimul per a l'inspirat trovare.

Certes afirmacions llaugeres i vehemencies sens majors fonaments, no solen passar al llibre que lo propi autor estima i ofrena baix la responsabilitat de son nom. Cal, puix, a nostre entendre la realització de l'estudi meditat i discret on lo que s'aferme i negue, lo qu'es valúe o depreue, tinga sa rahanada glosa.

Teodor Llorente

El director de «Las Provincias» ens ha enviat la següent quartilla:

«Me pregunta la lluida colla, agrupada en torn de la revista TAULA DE LLETRES VALENCIANES que pense jo de eixa nova institució poètica que porta el nom de «Taula de poesia», i la meua contestació ha de ser molt breu. Bastaria haver creat la revista dita per a que se li absolguera de tot pecat, si algun ne tinguera. Fea moltissima falta una publicació a on pogueren els esperits selectes, reunir-se i demostrar en totes les terres catalanes que Ausias March i els escriptors de la nostra renaixensa tenen continuadors dignes, i que eixos continuadors no son la colla de versadors que omplin els cantons de nostres carrers el dia de les falles de San Jusep.

Francesc Martinez i Martinez

El senyor Martinez i Martinez envia aquesta nota que publiquem respectant l'ortografia de l'autor tal com ens ho ha encarregat:

«Convidat pera qu'escriga uns renglons, pòcs, referents a TAULA: la banca sustentadora de esplendits quaderns de poesies que anyalment es presentada, y de la tan coneguda revista valencianista, ahí van ab mon pensar, segons ma costum, en cru:

La Taula de poesia, original creació, la creem acertada, ya que sense'ls formalismes del concurs, en el que casi sempre queden anonims, o millor desconeguts, casi la totalitat dels treballs, no sòls aquells que no conseguiren premi, si no encara els llorejats, per lo que de ningu son coneguts, no conseguint el poeta mes qu'es lligga son ninge de correguda en l'acte del certamen, y arreplegar a les vòltes un trasto vell ab el pompos nom de *objeto de arte*, o la promesa de *una placa cizellada* ab el nòm del autor, que no sòl arribar, mentres qu'en Taula queden les composicions presentades damunt de la banca, ahon son llegides per els aficionats, que poden jugarles segons son saber y entendre y celebrarles. Com tot te cara y reves, en la Taula aquella es io apuntat, y l'ultim, el defecte de que'ls poetas llurs creadors es sentiren excludivistes, s'abro quellaren en son reducte, pero pareix que a les hores corren vents, dins de la institució, de ampliatuts ab lo que desapareixerá l'apuntat reves de no gran galanura. Be farán.

La TAULA, revista es interesant, mes lloances sens cap de regateig, pero tambe te'l seu reves que no estampem, per que no, a cau de orella a tots els meritissims escriptors que la fan ho direm.»

DE TA BELLESA INTERIOR

1

¿Parlem d'amor?

Per qué no? Al cap i al fi

quí no desitja dir d'allò que ignora?

Parlem d'amor; pero pausat, serens...

com si parlarem de qualsevol altra cosa.

Vine. Les flors són de l'amor bones amigues,

i està l'hortet aquesta nit guarnit de roses.

I fins la lluna sembla que ens vigila i conta

la solemniat rondalla de les hores...

Ja sé que tu eres verge de l'amor encara.

La llum serena de tos ulls me ho diuen

en eixe ton miràr tan ple de dolces

reminiscències místiques.

Sé que ignores l'amor, i sé que ignores

la força inevitable

que arran del còr sol pendre aquella

conflagració triomfal de les paraules;

de les paraules dolces—mèl d'abelles—

que al cor arriben quan l'amor les dicta,

i duen l'esperit com a la màxima

demostració divina!

Parlem d'amor. La nit convida

i és l'hòra de les íntimes raons. Es l'hora...

Si; parlem d'amor.

Pero pausat, serens...

Com si parlàrem de qualsevol cosa.

ANGELI CASTANYER.

GAVINA BLANCA

Munta a lo cel gavina blanca,

fes un esforç per a ton vol;

munta més alt, no res te manca

per a tocar el foc del sol.

Gavina blanca núvol viu

del cel tranquil de la onejada...

Dis-me si a voltes, de ton niu,

veres surar a ma estimada.

VICENT RAMIREZ BORDES.

LA ROSA DEL AMOR

Soc jardiner; i el jardí
tinc voreta de la mar;
tinc milers de roses blanques
i l'amor al meu costat.
L'amor i les meues roses
valen més que terra i mar.

A l'ombra, pròdiga i verda,
he vist l'anhel viatjar;
pels camins, els cavallers,
veles blanques per la mar
i en la púrpura del vent
els aucells policromats.

Jo ací tinc tot quan desitje
i adalerar-me no em cal:
dolç amor i roses belles,
vent de joia, santa pau,
una font que mai s'estronca
i una llenca de cel blau.

Passà un dia un foraster,
cavaller en son cavall:
—Jardiner, cull me una rosa.
—Pren un pom i passa avant.
Son les roses del meu hort
per qui les sap estimar.
—Jardiner, que feliç vius.
—Foraster, l'amor en val.
—Deu te guarde, jardiner.
—Ell te lliure de tot mal.

Atre dia, al meu jardí
el foraster va tornar:
—Jardiner, les teues roses
el còr m'han embriagat.
Vull la rosa de l'amor!
—Foraster, passa de llarg.
Per emportar-te eixa rosa
ans m'hauries de matar,
—Jardiner, ta joia enveje.
—Foraster, el còr em val.
—Tornaré en la fosca nit.
—Desvellat em trobaràs.
—Adeu, jardiner feliç!
—Adeu, foraster malvat!

L'endemà estava el jardí
trist i silenciós com mai;
duïa la rosa dels vents
una cançó que era un plany,
no xisclaven els aucells,
la font s'havia estroncat
i totes les roses blanques
eren tenyides de sang.

MIQUEL DURAN

Julià Ribera i el «Llibre del Repartiment»

Ja saben tots els nostres lectors que Julià Ribera i Tarragó és un gran arabista, l'únic que ha donat aquesta terra valenciana que en concepte de molta gent viu encara baix el signe de Mahoma...

Puix bé; Julià Ribera va donar una conferència a «Lo Rat Penat» el dia 27 d'abril.

Aquella conferència, dita amb la senzillesa habitual de l'il·lustre erudit, començà al·ludint al problema de la expressió, cosa molt natural en una persona que, com el senyor Ribera, si bé ha parlat sempre en valencià dins el clos de la llar, no l'ha parlat mai públicament.

I, en veritat, cal concedir importància a la llengua usada. Ribera va dir textualment que, escrivint en castellà sobre les matèries de la seua vocació, no es troba públic en el món, puix hi ha molts erudits estrangers que es dispensen de dependre l'espanyol perquè creuen poder passar-se sense la ciència espanyola.

* * *

També saben tots els nostres lectors que el «Llibre del Repartiment» és aquell llibre en el qual consten les donacions del rei Jaume el Conqueridor quan va entrar a la Ciutat de València. Ve a ésser—diu Ribera—la porta que tanca el període històric musulmà i la que obri l'història de la València cristiana. Per això mateix és el document més valencià de tots els documents...

Ara bé: la conferència de Ribera tenia dos parts: una en què va evocar d'una manera molt clara, mestrívola i acolorida l'estat de la ciutat valenciana quan fugien d'ella els mahometans enduent-se a l'èxode els bens que podien transportar; una altra en què esposà el seu desig de què ara es tornara a editar el «Llibre del Repartiment» en còpia fotogràfica que seria utilíssima—és necessària—a tots el que vullguen treballar sòlidament en la història valenciana d'aquella època i encara d'èpoques posteriors.

* * *

El batlle de la ciutat, senyor Marquès de Sotelo, que assistia a la conferència, va fer seua la idea del senyor Ribera d'editar el «Llibre del Repartiment». Ningú més indicat que el municipi. I com ara no hi ha determinats entrebancs, cal esperar que aquesta edició es durà a terme amb la mateixa rapidesa eixemplar que les reformes urbanes.

* * *

El «Llibre del Repartiment» es guarda al riquíssim Arxiu de la Corona d'Aragó. Fa 75 anys, un arxiver d'aquella casa va editar aquest llibre d'or de la nissaga valenciana, per la qual cosa devem restar-li eternalment agraïts.

Però, per altra banda, té el senyor Ribera tota la raó del món i una miqueta més quan troba que aquella edició no servia a l'erudit, a l'investigador perquè és plena de defectes. I encerta quan senyala que alguns defectes es deuen al desconeixement que l'esmentat arxiver tenia de les minúcies valencianes.

El cas és que alguns erudits valencians, en lloc d'estudiar les coses valencianes, s'han dedicat a estudiar principalment les coses no valencianes.

* * *

De totes maneres, sembla que Julià Ribera, jubilat de la seua càtedra en la Universitat Central, es dedicarà més assiduament als temes d'història valenciana.

Això ha d'ésser un motiu de joia per a tots els que s'interessen per aquests temes.

I cal esperar que la Facultat de Filosofia i Letres de la Universitat de València, que té una quantitat per a extensió universitària, en lloc de repartir-la (un altre repartiment...) entre els professors de casa, l'aprofitarà per a honorar les seues aules amb la presència de Julià Ribera i Tarragó, mestre indiscutible, home que sap despertar inquietuds.

EL VELLUTER.

NOTES

Una interviu de «La Semana Gráfica»

L'amic Miñana, atent i generós per a les coses nostres, ha publicat en la seua acostumada secció de «La Semana Gráfica» una interviu, producte de varies converses amb el nostre company Thous.

Com serà la TAULA d'enguany? Com va sorgir la idea? Quines derivacions ha tingut? Tots aquests temes es desenrotllen en una interviu àgil, plena d'alusions, de noms i de fets.

Però una interviu no te mai, ni cal que tinga, l'exactitud d'una acta de notari. Son anotacions ràpides, nervioses, de vegades esforços fets per la memòria del periodista, per a reproduir fragments d'una conversa... I el primer plà d'una interviu és sempre el que parla o és presentat aixís. Per això les coses prenen un relleu personal, per això en aquesta interviu, la TAULA que fon una manifestació col·lectiva del grup dels 8 poetes (Almela, Asins, Bayarri, Caballero, Navarro-Borràs, Ortín, Thous i Verdeguer), apareix en aquest sentit una mica desfigurada.

Thous ha esmerçat en la organització de les taules celebrades i d'aquesta 5.ª Taula, el seu dinamisme i en alguns moments les seues millors condicions personals. Els altres poetes, una mica més recatats pel temperament, han pres part actiuament en aquestes manifestacions i al seu esforç és deu en gran part el millor fruit de l'agrupació: la revista. Per això TAULA DE POESIA no és d'un, sinó detots, en una unió cordial i desjerarquitzada.

Aquesta orientació la senten i la professen tots. I una bona prova és aquesta nota que redactem per indicació del company Thous.

Un concurs de cobles

Lloem que un diari, «La Voz Valenciana», haja dedicat pessetes a un concurs de cobles populars en honor de la Verge dels Desemparats.

No lloem que en aquest concurs s'haja deixat de tindre en compte que la llengua valenciana és la que usen els creients per a parlar amb la Mare de Deu.

Lloem la designació d'alguns membres del jurat.

No lloem la designació d'altres membres del jurat.

Lloem que s'haja donat el primer premi al sentiment de la cobla de Lluís Lúcia i Lúcia.

No lloem la manca de vista demostrada en judicar la cobla de Josep Maria Bayarri.

Recital en «Lo Rat-Penat»

Thous Llorèns ha donat un nou recital poètic en «Lo Rat-Penat».

La seua poesia, de cara a les orientacions del gust modern, i el seu art de recitador, tan lluny de la monotonia de les lectures o de les recitacions desmaiades, renovà una mica l'atmosfera de cambra tancada que hi ha a la societat valencianista.

L'Ateneu, la joventut i el futur cronista

El senyor Ros, don Godofredo, ha parlat des de la tribuna de l'Ateneu Científic de la València respectiva i de les seues muralles.

Serviren de presentació unes quartilles del president de l'entitat, en les quals el senyor Gimenez Valdivieso assegura que el senyor Ros és una prova de que les generacions actuals estan en decadència, que l'Ateneu viu del concurs dels homes d'altres generacions, i que el senyor Ros, desaparegut el senyor Martinez Aloy i envellit el senyor Cebrian, és de fet el Cronista, fins el dia en que ho siga de dret.

La primera afirmació del senyor Gimenez Valdivieso va contra la joventut. Sempre s'ha dit que hi ha molta incomprensió en els homes d'una generació per a judicar als de les precedents o posteriors. Aquest fenomen potser dia el del senyor Gimenez Valdivieso.

¿Per què no van els joves a l'Ateneu? Tots els dies hem llegit planys sobre la falta d'un Ateneu. Els més conseqüents en aquesta apreciació són precisament els joves. ¿Per què no van, puix, a l'Ateneu, senyor Gimenez Valdivieso? Per alguna cosa serà, per alguna cosa. Sense dubte no és per falta de ganes.

L'exemplar representatiu que marca el contrast i indica la superioritat d'unes generacions sobre les altres, és el senyor Ros. El senyor Ros, de mereiximents tan grans que ja està a punt d'assolir el càrrec de Cronista, per la seua labor d'historiador.

Al parlar així el senyor Gimenez Valdivieso ha demostrat una lleugeresa juvenívola.

Si el senyor Ros és de fet i ha d'ésser de dret el Cronista, evidentment travessem una època de decadència, una devallada alarmant de les exigències culturals. Al senyor Ros l'ha desenfocat en un excés de generositat el president de l'Ateneu. L'ha il·lusionat amb unes aspiracions que indubtablement no tenia, per què el senyor Ros ple de la millor voluntat, busca tots els dies les particularitats dels carrers i de les places de València per a divulgar-les amb un caràcter popular i en una prosa efímera. No hem de negar-li simpatia a la labor del senyor Ros. Però per què no s'ha de considerar en el seu just valor?

«Arte de Levante»

Amb aquest nom—sobre el que cap molta discussió—s'ha inaugurat a l'excèntric Palau Municipal una exposició de certa finalitat turística. Es una exposició sobre la que cal dir moltes veritats. Procurarem dir-les en el número pròxim.

Exposició Tomàs Fabregat

S'ha celebrat a l'Ateneu Mercantil la exposició de pintures d'aquest artista que mai no havia exposat a València malgrat les moltes exhortacions que se li havien fet en aquest sentit. Fabregat és un paisatgista, però un paisatgista que no es tanca dins l'exclusivisme del paisatge, sinó que acudix freqüentment a la figura en la qual obté realitzacions de primeríssima qualitat. Dins la modalitat paisatgística, cap també incloure, per exclusió, la pintura d'interiors, en la qual sobressurt Fabregat com un artista que no cerca les coses llampants que hi ha en l'art, sinó l'art en tota la seua puresa i fins quan puga semblar humil. I al parlar dels paisatges, pròpiament dits, de Fabregat cal remarcar que l'artista no insistent en els temes tan repetits

pels pintors de l'horta, sinò que va a altres terres valencianes, per a les quals encara no han tingut ulls els pintors, i les conquerix per el domini de l'art per mig d'una tècnica sòlida, veritable, prometedora d'una llarga vida.

Carles Salvador al «Diario de la Mañana»

La premsa castellonenca s'ha enriquit de fa poc amb un diari que, realment, significa un avanç en l'aspecte material entre els que ixen a la ciutat germana. Entre les seccions del «Diario de la Mañana» ens plau assenyalar les gloses que amb tota precisió i clarietat escriu Carles Salvador, tan amatent sempre que mai se li escapa el menor batec dels nostres interesos espirituals. És una tasca que deuríen imitar tots els que pugam tindre a la nostra disposició qualsevol tribuna.

Estrena d'una obra lírica valenciana

Al teatre de la Princesa ha tingut lloc el passat abril l'estrena d'una obra lírica titulada «Orgull de raça» de la que son autors, del llibre, nostre volgut amic Ladislau Mari Simó i els prestigiosos compositors germans Terol, de ja música.

L'obra, en vers, de nobles ambicions artístiques, és una prova fefaenta de les excel·lents dots, ja entreobiradores en l'obra primerenca, d'exaltat lirisme, d'ingenuïtat, de fervor—germens de tota obra d'art, pura—de que es troba en possessió el poeta Mari per a futures empreses literàries.

La música, profusa i inspirada, és rica en belles melodies i motius de regust pairal.

L'esforç de nostres benvolguts amics és doblement lloable, per quant, fins ara, tot lo que s'havia intentat en el gènere eren lleugeres comedietes amb dos o tres numerets musicals, i l'obra que ens ocupa son dos actes ple tòrics, amb tota la simpàtica exuberància que sols hi ha en les obres dels novells. Per a acometre tal empresa, precisa, apart de tot justificable anhel de triomf personal, un nobilíssim, patriòtic desig d'aportació a l'enobliment de nostra migrada escena actual.

El pintor Porcar en Barcelona

Joan Baptista Porcar, el jove pintor castellonenca, ha fet una exposició a «La Pinacoteca», de Barcelona. Per al catàleg ha escrit l'excel·lent poeta Bernat Artola Tomàs, també castellonenca, unes ralles que reproduïm a continuació:

«Porcar, viatger de tots els horitzons de l'art, permeable a totes les emocions humanes, un dia s'ha trobat afadigat d'històries i en recolzar-se per somniar en el terror nadiu, ha sentit bategar baix el mantell decoratiu de la molsa, la veu trèmula d'angunia, desesperada d'impotència i oblit, de «sor nostra mare terra»...

Si en una sola frase sintètica hagués de dir la meua opinió de l'art d'en Porcar, diria que's: «el cor nú d'una flor valenciana». La seva obra pictòrica es insòlita en l'art valencià. Porcar es l'home (*rara avis*) coratjós i dialèctic alhora. Sent la emoció ingènua, fisiològica, i conscient de si mateix, disector implacable, desitria el valor emocional en cada brosa, en cada pedra, en cada núvol fugisser.

Digué Barrés, «lo que augmenta molt més el

plaer de la exaltació, es el delit mateix de analitzar-la. Així, Porcar és la sensibilitat reflexiva, front a la sensibilitat intuitiva de tantíssims artistes valencians. El anàlisi per a la ulterior síntesi dels impressionistes prínceps, torna en Porcar, a guanyar força i prestigi. La síntesi que practica ingènua-ment l'art valencià (la moderna escola sorollista), quan no és genial no pot resistir l'anàlisi.

A les valors rònegament òptiques, s'oposen les valors de reflexió intel·ligent. Un veritable artista no pot limitar-se a copsar un aspecte, sempre massa esquerp, massa cruel, d'una realitat exterior. El cubisme sacrificava les apariències individuals de les coses, a la geometria, per tal d'arribar a la somniada realitat absoluta. Ara, però, tots s'han adonat que en pintura, cal trobar una especulació i una il·lusió, una estructura i una superfície.

Un artista és un home que té intuïcions genèriques. L'obra de l'artista és un aspecte al qual ineludiblement va unida una definició.

Porcar, davant la plana castellonenca que tant coneix i tant estima, ha vullgut anular-se per a poder, lliure de subjetivismes apassionats mostrar-nos nua, plena de ingènua flaire, la terra que cada dia trapitjem. Però en analitzar-la, ha sentit créixer gloriosament la cordial exaltació i al donar-nos la imatge exterior ens dona també la imatge de la seua vida interna, plena de continguda passió.

A l'art valencià, orientat a Fenícia, sense vida interior, que viu parassitari de son ànima pròpia, cal oposar l'art valencià d'aquest pintor Porcar, que arranca de nostres ulls el tel de la experiència i ens fa veure més clara, més viva, més plena de humanitat, la terra vermella, sangonosa, de la plana de Castelló...»

Els Jocs Florals de València

Ja s'ha parlat dels Jocs Florals de «Lo Rat Penat». Es costum que alguns dies abans d'acabar el plaç d'admissió dels treballs, es vaicine, moltes vegades amb encert, qui serà el poeta premiat i a qui deurà elegir aquest com a Reina de la festa.

L'eficàcia dels Jocs Florals ha pasat ja. No és aquesta una opinió de gust personal. Es varen crear amb el desig concret d'estimular les vocacions literàries en la nostra llengua, d'impulsar la formació d'un fort moviment literari. Entre els escriptors de les darrerries del segle passat la seua transcendència fon enorme. Actualment els Jocs Florals han perdut tot el seu poder de suggestió i la joventut es mou i escriu amb altres preocupacions.

Aquest convenciment no ens farà demanar que es suprimixquen. Però posats a celebrar-los, creem del més gran interès que es finga un verdader desig en que no siguen un altre simulacre.

Sembla que aquest mateix criteri és el del senyor González Martí, president de «Lo Rat Penat». Hem de reconèixer que la seua actitud rebutjant la pretensió ridícula de Garcia Sanchiz de pronunciar en castellà el seu discurs de Mantenedor, és digna i ha de mereixer la simpatia de tothom. Si a això s'afegeix la seguretat de que els Jurats no s'atendran a compromisos ni a torns, sancionant els treballs amb estricta justícia, haurem de proclamar almenys que els Jocs Florals es conserven amb la puresa necessària i que la gestió del senyor González

Marti al front de l'entitat valencianista ha segut beneficiosa.

Després del gest *valencianissim* de Garcia Sanchi, s'ha dit ja publicament el nom del nou Mantenedor i el de la Reina. Actuarà de Mantenedor el Canonge senyor Benavent, orador molt jove i de prestigi. La reina serà la senyoreta Samper. Clar és que aquesta designació li correspon fer-la al poeta i per tant no sembla bé que l'entitat organitzadora s'anticipe a la voluntat d'aquell ja que açò potser pensar que també s'haja *designat* al poeta.

BIBLIOGRAFIA

Col·lecció «L'estel»

Està acabant-se d'imprimir el tercer volum de la col·lecció «L'estel», el «Vocabulari valencià-castellà de Joan de Resa».

En la secció literària de «La Veu de Catalunya» fan d'aquest pròxim llibre la següent interessant presentació:

«Ens ve de València. El publica l'editorial «L'estel» i forma el tercer volum de la col·lecció.

Es tracta d'un vocabulari escrit per Joan de Resa, per tal de facilitar la lectura d'Ausias March. Publicat en València l'any 1555, aquest vocabulari serà en la nova edició precedit d'un pròleg de Salvador Guinot, l'historiador castellonenc de la literatura valenciana.

Ens sembla excel·lent el criteri dels editors de no respectar estrictament l'ortografia de 1555. Si es tracta de facilitar la lectura del poeta, de salvar-ne les dificultats, d'esvair-ne les aprenes de boira o de valorar exactament un mot, l'obra no és únicament adreçada als erudits, més aviat té una finalitat divulgadora.

L'obra té encara un valor que cal subratllar. Es una preciosa font per a l'estudi de la llengua valenciana.

Ara, naturalment, que amb aquest vocabulari a les mans no ha de fer-se la il·lusió de poder lliscar com amb «skis» damunt les estrofes roents d'Ausias March. Cal encara abocar-s'hi amb tot el fervor. I és així com la col·laboració del volum de «L'estel» serà preciosa.

***

A continuació del Vocabulari, «L'estel» publicarà «Proses de viatge» d'Eduard Lòpez Chavarri.

Seràn impresions inèdites dels diferents viatges del mestre Chavarri a l'Àfrica i a diverses poblacions europees.

Artur Perucho ha donat ja el títol de la seua novel·la anunciada per «L'estel». Es coneixerà amb el nom d'«Icart, o la impotència».

***

Gonzàlez Martí, Miquel Duràn, Eduard Martínez Ferrando i altres col·laboradors de «L'estel», estan preparant els seus treballs d'inminent publicació.

***

El pròleg que el senyor Guinot ha escrit per al Vocabulari, és un estudi complet i interessant, a on es destria la importància de l'obra de Joan de Resa en els seus diversos aspectes.

Heus ací alguns fragments:

«Però més utilitat que les obres de March, d'Es-

teve i d'Amiguet te, hui per hui, per als aficionats als nostres clàssics, que son legió sortosament, i per l'estudi de la llengua per tot arreu, lo «Vocabulari» de Joan de Resa; i per això fa molt bona sembra de llavor lexicogràfica la col·lecció «L'estel» al reproduir eixe petit diccionari, que vullga Déu done fruits tan nombrosos i saborosos com de tot cor esperem.

Dins dels vocabularis antics valencians hem posat lo de Joan de Resa en lloc preferent, no perquè siga lo primer en l'orde cronològic, ni lo més farcit de tots, sinò perquè ho mereix per molt conceptes, com anem a vore desseguida.

***

Tot vocabulari suposa lo desig de fer clar i de planer llegir un text que no ho és per a la generalitat dels que l'han d'entendre, per lo arcaic i obscur dels molts vocables encara als mateixos que tenen com pròpia la llengua del text. Si l'obra se fa per aquesta mena de llegidors lo vocabulari pot ésser breu; però si l'edició pretén anar en mans de gent extranya a la llengua emprada per força serà més estirat. Devem posar en la primera modalitat los vocabularis de les edicions catalanes d'Ausias March i lo de la *Crònica* de Jaime I impresa en València per Mey; a la segona manera pertanyen lo vocabulari de l'edició vallisoletana de l'eximi poeta, i lo de Fuster, que si no és antic per la data (1827), devem tindre-lo entre els vells, puix no ve a ésser més que una reproducció una mica eixamplada del de 1555, que ara trau de nou a llum la col·lecció «L'estel».

Despullats eixos vocabularis de tot aparell científic tendeixen rònegament (i ho assoleixen ben assolint) a donar a conèixer la significació més atinada dels vocables, indicant a voltes les idees o coses que representen o donant en altres casos les paraules sinònimes de la llengua castellana, millor coneguda per els suposats llegidors. Del major encert en les descripcions o en les equivalències dependix tota la vàlua lexicogràfica d'eixos treballs predecessors segurs dels diccionaris; no deven oblidar al jugar-los que la foscor i la vellesa de les paraules son coses rònegament relatives i sempre fortament subjectives, perquè la perspicàcia dels que lligen és prou vària i diferent, i el coneixement del poc o abundós ús dels vocables per a nafrar-los d'antiquats induïx a fàcils errors per ésser moltes les paraules que, desaparegudes de temps com moneda en ús en el intercanvi intel·lectual, estan encara vives en eixos racons de la terra manco influenciats per la gent estrangera.

Per a conèixer bé aquest fet hi ha prou en fixar-se en los milers de vocables donats per vetustalles en un diccionari copiós i preguntar als que sortosament hagen fet qualche correria filològica pels pobles roquers valencians lo que sàpien de la supervivència d'eixes paraules. ¡Quin goig per a qui ame nostra llengua vore que moltíssimes d'eixes paraules viuen encara en els llavis del nostre poble... i del menys sabut.

En això està, puix, la benevolència que mereixen eixos treballs que possitivament han fet gran llabor docent».

Renovación Tipográfica.-Gandía, 3.-Valencia

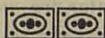
Tintoreria Soto

NOM I MARCA REGISTRATS

Grans Tallers per a la neteja en sec i el tenyit de robes usades

SUCURSALS

EN VALENCIA I CASTELLÓ

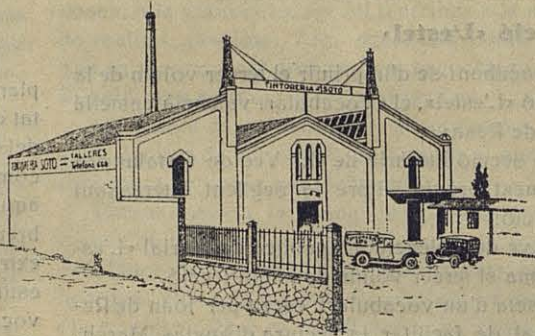
DESPATX CENTRAL:

AVINGUDA DEL PORT, 47

TALLERS:

Institut Candela, J. S. (Junt a l'Avinguda del Port.)

Col·lecció "L'Estel"

Sis llibres a l'any. . . . 12 pessetes
Envieu les vostres subscripcions
al Director: Guillem de Castro, 35,
València.

:: Els tresors de nostra llengua
són posats a preus que tots poden pagar.

LA CRÒNICA DEL REI JAUME I

i

LA CRÒNICA DE MUNTANER

(A 2 pessetes el volum.)

Col·lecció «Els nostres clàssics»

De Jaume Roig

El Llibre de les Dones

Pròleg i notes de

F. Almela i Vives

SAN VICENÇ FERRER

(Un volum 1 pta.)

EDITORIAL BARCINO

Portaferrisa, 17. — BARCELONA

PER A REGISTRAR

Patents, Marques, Models Industrials,
Especialitats Farmacèutiques, etcètera

escriuiu sense cap compromís a
la coneguda

Agència General de Patents i Marques

CLARKE, MODET & Co

CASA FUNDADA EN 1879

Sucursal per a Catalunya, València i Balears:
Rambla de Canaletes, 6 - BARCELONA

Oficina Central:

Alcalá, 67 - MADRID